

Búcsúzunk Galambos atyától (1920-2007)

Fájdalommal búcsúzunk Dr. Galambos Ferenc, Iréneusz atyától, aki a legmagyarabb burgenlandi község, Alsóór nyugalmazott plébánosa, szentszéki ülnök, bencés szerzetes volt. Neve a Felső-Őrségen kívül a széles világon ismert volt. A hit és a magyar kultúra ügyét szolgálta minden erejével.

Hatgyerekes értelmiségi családból származott. Édesapja magyar-latin szakot végzett a Pázmány Péter Tudományegyetemen, egy ideig teológiát is tanult, majd a jogi doktorátust is megszerezte. A tanulás fontos szerepet játszott a család életében. „Hároméves koromban már iskolába jártam” – mondta tréfásan magáról. Édesanyja tanítónő volt előbb Burgenlandban, majd Alsópakonypusztán, s bevitte magával kicsi fiát a tanterembe, mivel nem volt, aki vigyázzon rá. „Ötéves koromban meg már egyetemre jártam” – emlékezett vissza. Édesapja a budapesti egyetem gondnoka lett, lakásuk az egyetem központi épületében, a Quaesturán volt. Kisiskolás korában egy évet Ausztriában tanult, s már ekkor elsajátította a német nyelvet. Pesten a bencés gimnáziumba járt, kiváló tanárok kezébe került. Az érettségi után maga is bencésnek jelentkezett. Iskolai évei alatt a cserkészzet nevelte önállóságra és a közösség szolgálatára. A cserkészmunkát pályája során később is tovább folytatta. A teológia mellett magyar-német szakos tanári diplomát is szerzett az egyetemen.

1944-ben ott lett tanár, ahol maga is diákoskodott: a pesti bencéseknél. Később a csepeli munkások kérésére – az akkori Kisgazdapárt, a Szociáldemokrata Párt és a Magyar Kommunista Párt hívására – a rend Csepelen új gimnáziumot alapított (mely ma is a kiváló bencés tudós, Jedlik Ányos nevét viseli), ahol Galambos atya három éven át tanított. Az iskolák államosítása után Tökölre, majd Adonyba került plébánosnak. Továbbra is sokat foglalkozott a gyerekekkel: nyolcvantagú ministránsgárdája, nagy énekkara volt. Mikor Svoy püspököt házi őrizetbe vették, Galambos atya működését is megköszönték. Ekkor újra beült az iskolapadba: folytatta teológiai tanulmányait, és

doktorátust szerzett. Disszertációja a középkori magyar egyházi évvel foglalkozott. 1948 karácsonyán „kinccséből” ismét bencés lett: a győri gimnáziumba került, hittant és történelmet tanított. Nyáron a diákokat evező- és biciklitúrára vitte.

Az 1956-os forradalom is Győrben érte. Beszédeket tartott – néhányat a rádióban is – kivonult az ifjúsággal a városháza elé, ahol az ÁVH belelőtt a tömegbe. Francia és német nyelvtudása révén tájékoztatta a nyugati újságírókat az eseményekről. Szigethy Attila nyílt parancsával Bécsben is járt, megszervezte a segélyszolgálatot. Másodszor már csak a határig jutott. Részt vett a Forradalmi Tanács vezetőségének munkájában is. Amikor a helyzet kilátástalanná vált, házfőnöke tanácsára – gyalogszerrel, Breviáriummal a hóna alatt – elhagyta Magyarországot.

Ausztriában König érsek a traiskircheni menekülttábor lelkeszévé nevezte ki. Kápolnát rendezett be, napilapot indított „Élni akarunk” címmel. Előadásokat, táncsteket rendezett, ének- és zenekart szervezett, nyelvtanfolyamot tartott, tolmácsolt, iskolát létesített a gyerekeknek, megalakította a cserkészzetet – s minden módon segítette az ezernyi magyar menekültet.

1957 elején menekült magyar diákok tanítását kezdte meg Münchenben. Később a gimnázium átköltözött Kastlba, ahol 36 évesen igazgatóvá nevezték ki. A tanítás mellett énekkart, színjátszó kört, táncsoportot, cserkész-életet szervezett. Miséit minden hónapban közvetítette a Szabad Európa Rádió. Rómában is járt a zsinat alatt, posztgraduális képzésen vett részt az Institutum Liturgicumon. Megkapta a német állampolgárságot, s Magyarország kivételével mindenhol utazhatott. 1969-ben Amerikában járt, végiglátogatta azokat a helyeket, ahol magyarok laktak.

49 évesen új fába vágta fejszét, Burgenlandba költözött. A felsőlövői állami, valamint az evangélikus gimnázium katolikus hittantanára lett. Felsőőrött minden vasárnap magyar misét tartott. A pannonhalmi

bencések Burgenlandban levő birtokainak ügyeit rendezte (a magyarországiakat mind államosították). Alsóőrben, az elemi iskolában két nyelven tanította a hittant és az idős plébánost helyettesítette. Keresztelt, temetett, esketett. 1977-ben a püspök plébánosává nevezte ki. A nyolcvanas években a felsőri Kereskedelmi Akadémia és a Felsőbb Szakiskola hittan tanára is volt. Lelkes híve volt az ökumenizmusnak. A papi teendők mellett elkezdte az ifjúsági munkát. Itt is megszervezte a cserkészetet, lerakta a könyvtár alapjait, a pedagógusoknak magyar nyelvtanból és helyesírásból tanfolyamot indított. Bekapcsolódott a magyarországi Anyanyelvi Konferencia, valamint a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület munkájába. Kutatta a vidék magyar vonatkozású adatait, az itt született híres emberek életét és munkásságát, sokat tett azért, hogy Felsőőrben megnyíljon a kétnyelvű gimnázium. Felejthetetlen rendezvényei hozzájárultak sokunk szellemi fejlődéséhez és igen komoly esztétikai élményt nyújtottak. Elhozta közénk többek közt Ablonczy Lászlót, a budapesti Nemzeti Színház igazgatóját, Andrásfalvy Bertalan, Gazda József, Horváth Sándor néprajzkutatókat, Bánffy György Kossuth-díjas színművészt, Barsi Ernő népzene-kutatót, aki az ő segítségével gyűjtötte össze az Őrség dalait, Czine Mihály és Nemeskürtly István irodalomtörténészeket, ifj. Csoóri Sándort és a Muzsikás együttest, Farkas Ibolya, Illyés Kinga és Lohinszky Loránd marosvásárhelyi színművészeket, Gereben Ferenc szociológust, Imre Samu és Pusztay Árpád nyelvész professzort, Juhász László és Szakály Sándor történészt, Kóka Rozália népművészt, László Gyula régész-professzort, Lászlóffy Aladár Kossuth-díjas író, Olosz Ella iparművészt, Pozsgay Imre volt államminisztert...

Nevéhez fűződik a Magyar Intézet megalapítása, melynek a plébánia épületében biztosított helyet. A plébániát testvére, Galambos Gyula okl. mérnök tervezte. Az Intézet több kis szobából, teakonyhából, fürdőszobából állt, itt szállhattak meg az Őrség kultúrájáért dolgozó, akkor még igen kevés pénzzel rendelkező magyar tudósok, a tudományos ülések résztvevői. A lakóhelyiségek mellett konferencia-terem és kézikönyvtár is rendelkezésére állt az ide látogatóknak. A plébánia alagsorában, a nagy teremben próbált a néptánccsoport. Itt szükség esetén emeletes ágyakat is föl lehetett állítani, ahol cserkészcsapatok, énekkarok, táncgyűttek szállhattak meg. Nyugdíjba menetele után meg kellett érnie ezeknek a magyar közösségeket szolgáló helyiségeknek a megszüntetését.

Galambos atya szerteágazó tevékenységét föl se lehet sorolni. Mindent megtett azért, hogy az emberekben az igazi értékek iránti igényt felébressze.

2002-ben nyugdíjazták s visszavonult a pannonhalmi bencésekhez. Bámulatra méltó aktivitásával, imádságos életével példát mutatott az ifjabb szerze-

teseknek az „ora et labora” szellemében. Beteg rendtársait rendszeresen látogatta, ápolta, s a tudományos munkát sem hanyagolta el. Lefordította németre az 1809-es nemesi fölkeléssel kapcsolatos magyar és latin nyelvű, részben kéziratos szövegeket. Magyarra fordította több ausztriai bencés apát útinaplóját, akik 1805/6-ban Napóleon elől keletre (így Magyarországra is) menekültek. Rendezte Gidró Bonifác komáromi igazgató, tihanyi apát írásos hagyatékát. Szívesen kalauzolta a Pannonhalmára érkező vendégeket, különösen a régi burgenlandi ismerősöket.

Ezer örömmel vett részt a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület, valamint az UMIZ rendezvényein. Munkája elismeréseként számos kitüntetésben részesült, többek közt 1989-ben megkapta a Burgenland Tartomány Érdemkeresztjét, 1991-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét.

Felvételünk Galambos atya temetésén készült

2007. április 2-án, életének 87., szeretességének 69., áldozópapságának 63. évében magához szólította az Úr.

Pannonhalmán Várszegi Asztrik főapáttal mintegy harminc pap koncelebrálta gyászmiséjét, majd a Boldogasszony-kápolna kriptájában helyezték örök nyugalomra. Utolsó útjára elkísérték paptársai, barátai, tanítványai és az alsőri és felsőri hívek sokasága.

Radics Éva

Tarka zenés est

Váradi Katalin, a Miskolci Nemzeti Színház zeneigazgatója május 19-én kiváló művészek kíséretében ismét Felsőörrre látogatott. Mint minden évben, most is gondosan összeállított programmal és új arcokkal lepette meg a közönséget. A tarka zenés estre, melyre több mint százötvenen voltak kíváncsiak, a református egyház nagytermében került sor. A BMKE nevében dr. Plank József, az egyesület elnöke köszöntötte a

közönséget és a művészeket.

Váradi Katalin művésznő nemcsak zongorán kísérte kollégáit, hanem mesélve, anekdotázva végigkallauzolta az esten a nézőket. A vendégek csodás dallamokat, kabaretisztikus jelenetek élvezhettek, sok mindent megtudtak a zeneszerzőkről és a fellépő művészekről.

Egyikük Szegő Adrienn fiatal énekesnő, aki két éve van a pályán és szép hangja mellett tánctudásával is magával ragadta a közönséget. Partnere a táncos jelenetekben a valamikori balett-táncos és Latabár utódként emlegetett énekes és humorista Homonai István volt.

Az est harmadik új arca, Varga Andrea kellemes hangjával és sugárzó fellépésével nyerte meg a nézőket. A közönség régi ismerőst köszönhetett Rozsos István személyében, akit mind a humoros prózai, mind a zenés, táncos jelenetekben élvezettel hallgattunk.

2007-ben Kálmán Imre zeneszerző születésének 125. évfordulóját ünneplik az operettkedvelők és minden évben sor kerül a nemzetközi Lehár Ferenc Énekversenyre. E két apropóból számos dal csendült fel az említett komponisták híres operettjeiből: Csárdáskirálynő, Marica grófnő, Víg özvegy, Luxemburg grófja és mások. Örömmel fogadta a közönség a Hofmann meséi című opera, a János Vitéz zenés játék, Gershwin Porgy és Bess musicaljének és Szirmai Mágnás Miskájának részleteit is. Az est programját a valamikori nagy humorista, Kazal László komikus jeleneteinek felidézése is „tarkította”.

Az előadók elegáns, a műsorszámokhoz illő öltözetével még jobban megemelte az est hangulatát. Mi sem bizonyítja ezt jobban, minthogy a nézők, akik Felsőörről, Alsóörről, Óriszigetről és nagy számban Felsőpulyáról érkeztek, maguk is bekapcsolódtak az éneklésbe.

Az előadás végen dr. Plank József virágcsokrot és bort nyújtott át a művészeknek - így köszönve meg a vendégszereplést, a közönségnek szerzett kellemes órákat.

Szeretettel várunk mindenkit jövőre is a színvonalas, vidám tarka estre!

Magyar nyelvi tábor diákoknak

2007. augusztus 27-31.

a Burgenlandi Magyar Kultúregyesületnél

Jelentkezés az egyesület irodájában 2007. július 15-ig

Ungarische Sprachferien für Schüler

beim Burgenländisch-Ungarischen Kulturverein

Anmeldung im Vereinsbüro bis 15. Juli 2007

SOMMERSCHULE NEUFELD

Ungarisch Intensivkurs

1.7.2007 - 13.7.2007

Anmeldung: Ing. Edith Tschiedel, Mag. Marta Berto
2491 Neufeld/Leitha
Tel. und Fax: 02624 52692
Mobil: 0664 4879373
E-Mail: tschiedel@tele2.at

Őrvidéki mulatság

Második alkalommal hívta meg a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület az őrvidéki lakosságot május 28-án, Pünkösd hétfőn a felsőöri Drobits vendéglőbe az újraélesztett hagyomány, a „Röke“ közös ünnepelésére. Az idő ugyan az idén sem volt túl csalogató, mégis sokan eljöttek.

A vendégeket az *Őriszigeti Magyar Néptáncgyűttes* lakodalmas műsora várta. A táncosokkal együtt rokonaik és barátaik is felléptek, szebbnél szebb nép-

viseletekben. A násznép bevonulása után verbunkost és csárdást táncoltak, majd a menyasszonytánc és a fejkendő felkötése után ismét egy közös tánc következett. Az est folyamán egy Zempléni táncnak is tapsolhatott a közönség. A táncsoportot a Jurta zenekar kísérte. Az ízletesen elkészített malacsült elfogyasztása után a *Spectrum* együttes szórakoztatta táncra invitáló muzsikával a vendégeket késő estig.

Impresszum / Impressum

Kiadó/Herausgeber:

Burgenlandi Magyar Kultúregyesület / Burgenländisch-Ungarischer Kulturverein

A-7400 Oberwart/Felsőőr
Wiener Str. 47
Telefon: +43-(0)3352-38489
Fax: +43-(0)3352-38643
E-Mail: office@bukv.at
www.bukv.at

Szerkesztők:

dr. Auckenthaler Anita,
Klenner Livia

Für den Inhalt verantwortlich:
DI Dr. Josef Plank, Obmann

Nyomda: Schmidbauer Druck GmbH
7400 Oberwart, Wiener Str.103

Das Vereinsnachrichtenblatt wird aus den Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes finanziert.

Köszöntő

Éva néni, azaz *dr. Radics Jenőné* 80 éves. Tanárként, a kultúra közvetítőjeként működött és tevékeny ma is. Lassan negyed százada él Felsőlövön és mind a mai napig tart irodalmi és történelmi előadásokat a burgenlandi magyarok körében.

Szeretettel gratulálunk és jó egészséget kívánunk Éva néninek!

NOSZTALGIA EST

magyar dalok, slágerek

KOMÁROMI PISTI és a SPECTRUM együttes

közreműködésével

2007. június 29-én, 20 órakor

a BERNSTEINI PANNONIA-ROTH Vendéglőben

belépő: önkéntes adomány

Österreichische Post AG
Info.Mail Entgelt bezahlt